

Дело C-231/21**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

12 април 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Verwaltungsgerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

25 март 2021 г.

Жалбоподател в производството по ревизионно обжалване:

IA

Отвeтник:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Предмет на главното производство

Изтичане, съответно удължаване на срока за прехвърляне по член 29 от Регламент (ЕС) № 604/2013 във връзка с извършена поради психично заболяване хоспитализация на засегнатото лице в психиатричното отделение на болнично заведение против волята му или независимо от волята му

Предмет и правно основание за отправяне на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, по-специално на Регламент (ЕС) № 604/2013, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Трябва ли под понятието за задържане по смисъла на член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за

установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (преработен текст) (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31) да се разбира и допуснато по съдебен ред като законосъобразно настаняване на засегнатото лице в психиатричното отделение на болнично заведение против волята му или независимо от волята му (в случая поради произтичащата от психичното му заболяване опасност от самоувреждане или увреждане на други лица)?

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос:

- а) може ли срокът по член 29, параграф 2, второ изречение от посочения по-горе регламент при всички случаи да бъде удължен с една година от молещата държава членка в хипотезата на задържане, с обвързващо засегнатото лице действие?
- б) при отрицателен отговор с какъв период от време е допустимо да бъде удължен този срок, например
  - аа) само с периода от време, през който задържането действително продължава, или
  - бб) с целия период от време, през който задържането вероятно ще продължава спрямо момента на уведомяването на компетентната държава членка по член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията от 2 септември 2003 година за определяне условията за прилагане на Регламент (ЕО) № 343/2003 (ОВ L 222, 2003 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 140), изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) № 118/2014 на Комисията от 30 януари 2014 г. (ОВ L 39, 2014 г., стр. 1),

евентуално като съответно се добави разумен срок за новата организация на прехвърлянето?

Разпоредби от правото на Съюза, на които е направено позоваване

Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (преработен текст) (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31, наричан по-нататък „Регламент Дъблин III“), по-специално член 29, параграф 2

Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията от 2 септември 2003 година за определяне условията за прилагане на Регламент (ЕО) № 343/2003 (ОВ L 222, 2003 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 140), изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) № 118/2014 на Комисията от 30 януари 2014 г. (ОВ L 39, 2014 г., стр. 1), по-специално член 9

Харта на основните права на Европейския съюз, конкретно членове 6, 52 и 53

Разпоредби на международното право, на които е направено позоваване

Европейска конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ), по-специално член 5, параграф 1, буква е)

Разпоредби на националното право, на които е направено позоваване

Asylgesetz 2005 (Закон за убежището от 2005 г., наричан по-нататък „AsylG2005“), по-специално член 5:

Компетентност на друга държава

Член 5 (1) Ако не е била вече отхвърлена като недопустима на основание член 4 или член 4а, молбата за международна закрила се отхвърля като недопустима, когато въз основа на договор или съгласно Регламент „Дъблин III“ друга държава е компетентна да разгледа молбата за предоставяне на убежище или молбата за международна закрила. В решението за отхвърляне на молбата се посочва и коя е компетентната държава. Молбата не се отхвърля, когато при проверка по член 9, параграф 2 от BFA-VG се установи, че разпореждането за извеждане от страната, произтичащо от отхвърлянето на молбата, би довело до нарушение член 8 от ЕКПЧ.

(2) Параграф 1 се прилага и в случаите, в които въз основа на договор или съгласно Регламент Дъблин III друга държава е компетентна да извърши проверката за това коя държава е компетентна за разглеждане на молбата за предоставяне на убежище или на молбата за международна закрила.

Fremdenpolizeigesetz 2005 (Закон за полицията за чужденците от 2005 г., наричан по-нататък FPG), членове 46 и 61

Unterbringungsgesetz (Закон за настаняването на душевноболни лица в болнични заведения, наричан по-нататък „UbG“), членове 3, 8, член 10, параграф 1, членове 11, 17, 18, член 20, параграф 1, член 26, параграфи 1 и 2 и член 30

Кратко представяне на фактите и на производството

- 1 През октомври 2016 г. жалбоподателят в производството по ревизионно обжалване, гражданин на Мароко, идвайки от Либия, влиза в Италия, като на 27 октомври 2016 г. в тази страна му е направена снимка и са му снети дактилоскопични отпечатащи. Впоследствие той влиза на територията на Австрия и на 20 февруари 2017 г. подава молба за международна закрила. Във връзка с тази молба е проведена процедура за консултация в съответствие с Регламент „Дъблин III“, а на 1 март 2017 г. е отправено до италианските органи основано на член 13, параграф 1 от посочения регламент искане за поемане на отговорност. Това искане остава без отговор. Вследствие на това на 30 май 2017 г. италианските органи са уведомени, че съгласно член 22, параграф 7 от Регламент „Дъблин III“ това бездействие е равностойно на приемане на искането и че срокът за прехвърляне е започнал да тече на 2 май 2017 г.
- 2 Впоследствие с решение от 12 август 2017 г. Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Федерална служба за имиграция и убежище, наричана по-нататък „BFA“) на основание член 5, параграф 1 от Asylgesetz 2005 (Закон за убежището от 2005 г.) отхвърля молбата за международна закрила, подадена от жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване. Тя приема, че компетентна да разгледа тази молба е Италия съгласно член 13, параграф 1 във връзка с член 22, параграф 7 от Регламент „Дъблин III“, разпорежда жалбоподателят в производството по ревизионно обжалване да бъде изведен извън страната (в Италия) на основание член 61, параграф 1, точка 1 FPG и постановява, че извеждането на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в тази страна е законосъобразно съгласно член 61, параграф 2 FPG.
- 3 Прехвърлянето на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в Италия, което вече е било организирано за 23 октомври 2017 г., е неуспешно, тъй като по онова време той е бил настанен в психиатричното отделение на една болница във Виена, като с определение от 6 октомври 2017 г. Wiener Bezirksgericht (Виенски районен съд) първоначално допуска като временна мярка настаняването при режим на задържане по смисъла на Unterbringungsgesetz (Закон за настаняването на душевноболни лица в болнични заведения, наричан по-нататък „UbG“), след което с определение от 17 октомври 2017 г. допуска настаняването за срока до 17 ноември 2017 г. След това на 25 октомври 2017 г. италианските органи са уведомени, че срокът за прехвърляне е удължен на дванадесет месеца поради задържането на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване съгласно член 29, параграф 2 от Регламент „Дъблин III“.
- 4 Това потвърдено по съдебен ред настаняване на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване при режим на задържане е прекратено предсрочно на 4 ноември 2017 г., като два дни по-късно той е изписан от болницата.

- 5 На 6 декември 2017 г. той е прехвърлен от Австрия в Италия, като принудително е изведен от страната. Той обжалва по съдебен ред това прехвърляне в предвидения срок с мотива, че това прехвърляне е било извършено въпреки че на 2 ноември 2017 г. е бил изтекъл шестмесечният срок, който съгласно член 29, параграф 1, първа алинея от Регламент „Дъблин III“ е бил на разположение за тази цел.
- 6 В крайна сметка с обжалваното пред запитващата юрисдикция решение от 1 февруари 2020 г. Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, наричан по-нататък „BVwG“) отхвърля жалбата като неоснователна.
- 7 В рамките на правната преценка BVwG приема, че постановеното с решение от 12 август 2017 г. на BFA разпореждане за извеждане от страната на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване е подлежало на принудително изпълнение и също така е било изпълняемо. Освен това действието на разпореждането за извеждане от страната не се е прекратило и преди принудителното извеждане на 6 декември 2017 г.
- 8 Шестмесечният срок по член 29, параграф 1, първа алинея от Регламент „Дъблин III“, предвиден за прехвърлянето на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в Италия, действително е изтекъл на 2 ноември 2017 г., но Австрия е уведомила Италия още преди това, че срокът за прехвърляне се удължава поради задържането на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в съответствие с член 29, параграф 2 от Регламент „Дъблин III“. Наистина, спрямо жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване не е била нито постановена мярка за неотклонение задържане под стража, нито той е изтърпявал наказание лишаване от свобода. Следва обаче да се има предвид, че в периода от 20 септември до 6 октомври 2017 г. той се е подложил на психиатрично лечение, постъпвайки доброволно в болница, а от 6 до 17 октомври 2017 г., както и считано от тази дата (поради предсрочното изписване само) до 4 ноември 2017 г. той е бил настанен в психиатричното отделение на болница въз основа на решения на Виенски районен съд. От 4 до 6 ноември 2017 г. той отново доброволно се е подложил на болнично лечение.
- 9 През периода, през който по силата на съдебно решение жалбоподателят в производството по ревизионно обжалване е бил настанен против волята му в психиатрично заведение, той е бил задържан по разпореждане на съда. Всъщност постановяването на тази мярка няма за предпоставка нито привеждането ѝ в изпълнение в затвор, нито в основата му да е признаването на лицето за виновно по съдебен ред. Мярката лишаване от свобода, която следва да се приеме, че е налице в настоящия случай, може да бъде изведена и от членове 6, 52 и 53 от Хартата на основните права (наричана по-нататък „Хартата“), както и от член 5, параграф 1, буква е) от Европейската конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ), от който следвало по-специално, че наличието на умствено заболяване може да представлява основание за постановяването на законно задържане. Освен

това член 3 от UbG изисква кумулативно във връзка със заболяването си болното лице да създава сериозна и значителна опасност за живота или здравето си или за живота или здравето на трети лица. В случая на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване настаняването е извършено поради опасност от самоувреждане или от увреждане на трети лица.

- 10 От определящо значение за удължаването на срока за прехвърляне по член 29, параграф 2 от Регламент „Дъблин III“ е обстоятелството прехвърлящата държава да е била възпрепятствана да прехвърли жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в компетентната държава членка, било поради това че той се е укрил, било поради това че, както в настоящия случай, той е избегнал по съдебен ред предприемането на мерки от страна на административните органи.
- 11 Следователно Италия правилно е била уведомена, че жалбоподателят в производството по ревизионно обжалване е бил задържан, вследствие на което срокът за прехвърляне е удължен на дванадесет месеца, тоест до 2 май 2018 г. Ето защо срокът за прехвърляне все още не е изтекъл на датата на извеждането. Другите условия за законосъобразно извеждане също така са били налице.

Кратко представяне на мотивите за отправяне на преюдициалното запитване

- 12 В настоящия случай следва да се изясни дали извеждането (прехвърлянето) на жалбоподателя в производството по ревизионно обжалване в Италия на 6 декември 2017 г. е било законосъобразно, което зависи от преценката дали с оглед на правната уредба по член 29 от Регламент „Дъблин III“ тази мярка е била извършена в предвидения срок.
- 13 Всъщност в това отношение в решение от 25 октомври 2017 г., Shiri, C-201/16, ECLI:EU:C:2017:805, Съдът на Европейския съюз посочва, че от текста на тази разпоредба следва, че при превишаването на срока компетентността „автоматично“ преминава върху молещата държава членка, без преминаването на отговорността да зависи от някаква реакция от страна на компетентната държава членка (т. 30). Изтичането на този срок, без да се извърши прехвърлянето на кандидата от молещата към компетентната държава членка, води до „автоматично“ преминаване на компетентността от втората държава членка към първата (т. 39), като срокът за прехвърляне може да изтече и след датата на приемането на решението за прехвърляне (т. 42). С оглед на това компетентните органи на молещата държава членка не могат в тази хипотеза да извършат прехвърляне на засегнатото лице към друга държава членка, а напротив, са длъжни служебно да вземат необходимите мерки за поемане на компетентността на първата държава

членка и да започнат незабавно разглеждането на молбата за международна закрила, подадена от това лице (т. 43).

- 14 В настоящия случай двумесечният срок за замолената държава членка (Италия) да даде отговор съгласно член 22, параграф 1 от Регламент „Дъблин III“ започва да тече от 1 март 2017 г., датата на постъпване на искането за поемане на отговорност. Тъй като компетентните италиански органи не дават отговор на искането за поемане на отговорност в рамките на този срок, въз основа на фикцията за съгласие, уредена в член 22, параграф 7 от Регламент „Дъблин III“ (мълчаливо приемане) компетентността е преминала към Република Италия, считано от датата на изтичането на този срок. Тъй като в нито един момент не е било налице суспензивно действие на дадена жалба, от посочената дата на свой ред е започнал да тече шестмесечният срок за прехвърляне съгласно член 29, параграф 1, първа подалинея от Регламент „Дъблин III“. Това безспорно е била датата 2 май 2017 г., така че посоченият срок за прехвърляне е изтекъл в края на 2 ноември 2017 г.
- 15 Член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент „Дъблин III“ обаче предвижда, че този срок може „да бъде удължен най-много до една година“, ако прехвърлянето не е могло да бъде извършено поради това че засегнатото лице е задържано в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода.
- 16 За да се удължи срокът за прехвърляне съгласно тази разпоредба, е достатъчно преди изтичането на шестмесечния срок за прехвърляне молещата държава членка да уведоми компетентната държава членка за обстоятелството, че засегнатото лице е задържано в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, като същевременно посочи новия срок за прехвърляне (в този смисъл решение от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, т. 75).
- 17 В ревизионната жалба се твърди, че при извеждането (прехвърлянето) в Италия на 6 декември 2017 г. срокът за прехвърляне вече е бил изтекъл. Според запитващата юрисдикция преценката дали следва да се възприеме това схващане, изисква най-напред да бъде изяснен въпросът дали под дадено (неконкретизирано в този регламент) понятие за „задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“ по смисъла на член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент „Дъблин III“ следва да се разбира и настаняването поради психично заболяване в психиатричното отделение на дадена болница против волята или независимо от волята на засегнатото лице, допуснато от съд като законосъобразно.
- 18 В подкрепа на заключението в този смисъл би могло да е обстоятелството, че такова настаняване представлява независимо от волята на засегнатото лице допуснато по съдебен ред лишаване от свобода, което по същество при всички положения в крайна сметка прави невъзможно предприемането на

мерки от страна на компетентния орган с цел прехвърляне по същия начин като например разпореденото от съд задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода в рамките на наказателно производство (мярка за неотклонение задържане под стража, лишаване от свобода като наказание).

- 19 Според Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) обаче на това заключение би могло да се противопостави обстоятелството, че „настаняване без да е поискано“ по смисъла на членове 8 и следващите от UbG всъщност представлява мярка по лекарско предписание, която съдът „само“ допуска като законосъобразна. Понятието „задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“ (вж. и в текста на английски език „imprisonment“, съответно в текста на френски език „emprisonnement“) изглежда не обхваща (непременно) подобна мярка.
- 20 Преди всичко обаче следва да се има предвид, че точно тежки заболявания, които на първо време са пречка за осъществяването на прехвърляне в компетентната държава членка (тоест те не допускат това прехвърляне дори когато, както в крайна сметка е станало в конкретния случай, например, то се извършва в присъствието на лекари или при други условия), не представляват подходящо основание за удължаването на срока за прехвърляне по член 29, параграф 2 от Регламент „Дъблин III“. При всички положения в случаите, когато здравословното състояние на засегнатото лице не позволява на молещата държава членка да извърши прехвърлянето му преди изтичане на шестмесечния срок, предвиден в член 29, параграф 1 от Регламент „Дъблин III“, компетентната държава членка се освобождава от задължението си да поеме отговорност за заинтересованото лице, като в този случай отговорността се прехвърля на първата държава членка, съгласно параграф 2 от този член (в този смисъл е например решение от 16 февруари 2017., С.К. и др., C-578/16, ECLI:EU:C:2017:127, т. 89).
- 21 При това положение задължителното настаняване при режим на задържане в психиатричното отделение на дадена болница не би могло да се тълкува като „задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“ и следователно не би могло да се преценява по друг начин, освен като друга форма на болнична хоспитализация, която изключва възможността за пътуване.
- 22 Ако обаче Съдът на Европейския съюз стигне до заключението, че разглежданото задължително настаняване при режим на задържане в психиатричното отделение на дадена болница представлява „задържане“ по смисъла на член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент „Дъблин III“, то според Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) е необходимо да се изясни и въпросът в такъв случай в какъв конкретен размер може да бъде удължен срокът за прехвърляне. В тази връзка Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) приема, че

заинтересованото лице може да се позове и на обстоятелството, че този срок е грешно изчислен.

- 23 От текста на тази норма следва, че между „задържането в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“ и неспазването на срока за прехвърляне трябва да съществува причинно-следствена връзка и че в такава хипотеза срокът може да бъде удължен „най-много до една година“. Според настоящия съдебен състав от използването на понятието „най-много“ следва, че не винаги срокът от една година трябва задължително да е определящият критерий.
- 24 Това навежда на мисълта, че продължителността на срока за прехвърляне трябва да зависи от обстоятелствата в конкретния случай, като според Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) като критерии могат да се разглеждат преди всичко или действителната продължителност на „задържането“ (в случая в размер на 30 дни, а именно от 6 октомври до 4 ноември 2017 г.), или продължителността му, която се предполага при уведомяването на замолената държава членка за „задържането“ в съответствие с член 9, параграф 2 от Регламента за изпълнение (в случая в размер на 43 дни, а именно от 6 октомври до 17 ноември 2017 г.), евентуално като съответно се добави разумен срок за новата организация на прехвърлянето. Определящ за изчисляването на този срок би могъл да бъде посоченият в член 9, параграф 1а от Регламента за изпълнение двуседмичен максимален срок.
- 25 В точка 75 от вече посоченото решение Jawo (C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218) Съдът на Европейския съюз приема по отношение на хипотезата на укриване на заинтересованото лице, че член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че за да се удължи срокът за прехвърляне най-много до осемнадесет месеца, е достатъчно преди изтичането на шестмесечния срок за прехвърляне молещата държава членка да уведоми компетентната държава членка за обстоятелството, че заинтересованото лице се е укрило, като същевременно посочи новия срок за прехвърляне.
- 26 Като се имат предвид практическите проблеми, визирани в този контекст от Съда на Европейския съюз, това тълкуване би могло да се разбира в смисъл, че в случаите, когато заинтересованото лице се укрива, молещата държава членка разполага с възможността да определи „по свое усмотрение“ новия срок за прехвърляне, при всички положения включително и в максималния размер от осемнадесет месеца. В зависимост от конкретния случай не би могло да се изключи прилагането по аналогия на тази възможност в хипотезата на „задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“. Следва обаче да се има предвид, че член 29, параграф 2, второ изречение от Регламент „Дъблин III“ обвързва удължаването на срока във връзка със „задържането в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“ с обстоятелството, че

прехвърлянето не е могло да бъде извършено „поради това че“ засегнатото лице е задържано в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, докато в хипотезата на удължаване на най-много до осемнадесет месеца като критерий буквално се визира само обстоятелството, че засегнатото лице „се укрива“ (и че по принцип продължителността на дадено укриване изобщо не е възможно да се предвиди).

- 27 Що се отнася до удължаването на срока в хипотезата на „задържане в учреждение за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода“, тази разлика във формулировката отново ни връща към изложените преди това (в т. 23 и 24) съображения, като посочената причинно-следствена връзка е аргумент в подкрепа на релевантността на действителната продължителност на „задържането“, докато с оглед на изискваното при всички случаи уведомяване на компетентната държава членка по смисъла на член 9, параграф 2 от Регламента за изпълнение релевантна би могла да е преценката към тази дата обща продължителност на „задържането“.
- 28 При всички положения, при утвърдителен отговор на първия въпрос, произнасянето на решение на *Verwaltungsgerichtshof* (Върховен административен съд) по делото изисква да бъде изяснена посочената в рамките на втория въпрос проблематика, като и в това отношение правилното прилагане на правото на Съюза не изглежда толкова очевидно, че да не оставя място за никакво основателно съмнение. Поради това на основание на член 267 ДФЕС се поставят преюдициалните въпроси, формулирани в началото на настоящия акт с молба за постановяване на решение по отправеното преюдициално запитване.